

[Helge Larsen.]

et udmærket udgangspunkt for en sådan drøftelse. Jeg ønsker imidlertid ikke, at det, jeg her siger, skal opfattes som en klage over den udvikling, der er i gang, og i denne forbindelse vil jeg gerne fremsætte et par principielle betragtninger om naturfredningen.

Naturfredningens opgave er ikke og må ikke være at bestemme, at det skal være, som det er, og blive, som det var. Langt mere er det dens opgave at bidrage til, at den udvikling af samfundet, som finder sted, forløber på en sådan måde, at naturværdier bevares i størst muligt omfang; et samfund i vækst og udvikling kan naturligvis ikke afstå fra at drage nye områder ind under bebyggelse og udnyttelse.

Det er indlysende, at der findes naturområder, som er så karakteristiske i naturvidenskabelig henseende eller i henseende til landskabelig skønhed, at det er det eneste rigtige at frede dem totalt, og at der er anlæg af en sådan historisk værdi, at de må bevares for eftertiden. Sådanne fredninger har også fundet sted i vid udstrækning og vil formentlig stadig finde sted, og det er helt i sin orden.

Jeg accepterer imidlertid ikke den tankegang, man nu og da kan møde, at samfundets udvikling medfører en lang række naturforringelser eller naturødelæggelser — og hvem kan for resten vide, om ikke de herregårde, vi i dag betragter som værdige til fredning, har virket som en knyttnæve i landskabet, da de byggedes i sin tid, hvor man kun kendte lave, lerklinede bøndergårde, og hvem tør sige, om ikke vi, når de fleste telefonledninger er nedlagt som kabler, vil møde et folkekrav om at bevare nogle kilometer luftbårne ledninger med master, porcelænsklokker og det hele? Derfor er det afgørende for naturfredningstanken, at den ikke blive identisk med en modstand mod alt nyt eller en kamp for i enhver situation at bevare, hvad tiden er løbet fra. Jeg oplevede for nogle år siden en voldsom naturfredningsfejde på Lolland for og imod en gammel eg, der skulle ryddes for at give plads for en vejregulering. Sagen var ved at gå helt i hårdknude, indtil en behjertet mand tog sig for at kigge nærmere på den gamle knudrede eg, og så viste det sig, at den var så frønnet og trøsket, at den kunne

ventes at styrte om i den første større efterårsstorm. Så blev den ryddet og den nye vej anlagt, og dermed åbnedes der adgang til helt nye landskabelige værdier. Et gammelt træ forsvandt ganske vist, men et videre udsyn gav rigelig erstatning for det tabte. Lad os ikke gøre vor egen tid så ringe, at man ikke tror, den skaber værdier af æstetisk art, selv i følge med motorisering og industrialisering. Også et industrielt anlæg eller anden erhvervsbebyggelse kan passes ind i landskabet uden at skade det, ja, kan endog fremhæve dets karakter.

Jeg har gerne villet gøre disse bemærkninger for at advare imod, at naturfredningen bliver til sager om petitesser, og for at understrege, at det ikke er nødvendigt, at ethvert lokalt fredningsnavn møder op med nye fredningssager hvert år. Det, der har en afgørende interesse, er de større linjer i naturfredningssagen: koordineringen af samfundets udvikling med hensynet til naturværdierne, samspillet — kunne man måske sige — mellem civilisation og natur.

Her vil jeg tro at det foreliggende lovforslag vil kunne tjene til, at diskussionen om naturfredningen kommer ind i et mere frugtbart spor. De to områder, der nævnes i bemærkningerne som dem, der først vil komme på tale som fredningsplanområder, Nordsjælland med Øresundskysten og Jyllands vestkyst, her vel særlig Holmslands Klit, er netop områder, hvor samfundets udvikling rejser krav om den koordinering, jeg just omtalte.

Den væsentligste ændring, der foreslås, går ud på, at initiativet til fredningsplaner overføres fra overfredningsnævnet til statsministeriet. Det betyder, at overfredningsnævnets funktion som godkendende myndighed i fredningssager — man kan vel næsten sige som ankeinstans — understreges og udbygges, og samtidig vil den myndighed, der tillægges de planlagte udvalg til at dispensere fra planerne, formentlig kunne bidrage til en mere enkel administration.

Jeg deler ikke de betænkeligheder, der er blevet gjort gældende fra foregående ærede ordførere om, at administrationen skulle blive vanskeligere. Det er naturligvis spørgsmål, vi kan undersøge nærmere i udvalget, men det vil i høj grad være ønskeligt med en mere enkel administra-